

همایش. پنل ۱

گزارش نخستین روز همایش دوسالانه ادبیات کودک و مطالعات کودکی با عنوان "ادبیات کودک و دیگری" (۲/۸/۹۷)

قسمت پنجم:

(سخنرانی اصلی پنل اول همایش در روز نخست)

علی‌رضا کرمانی: "کودکی مفهومی تاریخی و گفتمانی است"

دکتر علی‌رضا کرمانی، جامعه‌شناس و مترجم، در سخنانی با عنوان "طرد کودکان در دنیای مدرن" گفت مصادیق بحث من در ادبیات کودکان ممکن، ولی دشوار است. بحث من نوعی هستی‌شناسی است که ادبیات کودک هم بخشی از آن است.

این پژوهشگر با طرح این پرسش که: چگونه دنیای مدرن و مدرنیته به طرد کودکان پرداخت؟ با استناد به رویکرد فوکویی گفت فوکو معتقد بود سوژه‌هایی چون دیوانه، زندانی و بیمار در گفتمان مدرن امکان‌پذیر شد. این سوژه‌ها ابتدا رؤیت‌پذیر شدند، بعد متمایز شدند و در نهایت طرد شدند.

به گفته این جامعه‌شناس، فوکو اشاره مستقلی به کودکان نکرده، ولی با منطقی فوکویی می‌توان این طردشدگی را در مورد کودکان نیز مطرح کرد.

وی با دیرینه‌شناسی مفهوم کودکی، آن را اختراع دنیای مدرن دانست و گفت در قرون وسطی هیچ چیزی به نام کودکی وجود نداشت. کودکی پدیده‌ای تاریخی و گفتمانی است و سه مرحله ماقبل تاریخی، تاریخی و مابعد تاریخی دارد.

ایشان گفتند در دنیای مدرن، فرض بر ناتوانی و نادانی کودک گذاشته شده که به تعلیم و تربیت‌های منتهی می‌شود، اما کودکان نه نادان هستند و نه ناتوان. تحولات جدید در رسانه‌های دیجیتال و اینترنت، نشان‌دهنده این است که تصویر کودکی و نوجوانی که مدت‌هاست در ذهن ما و دنیای مدرن تثبیت شده، در حال فروپاشی است.